

ยกระดับสถานพลังไทย-จีน พลิกโฉมอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงสู่สากล

ราตรีสวัสดิ์ ธนินทร์

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาช่างอุตสาหกรรม
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

การเปลี่ยนผ่านของโครงสร้างเศรษฐกิจโลกไปสู่ฐานนวัตกรรมคาร์บอนต่ำ (Low-Carbon Economy) และการเติบโตอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลให้การพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital) ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับทิศทางการลงทุนในระดับสากล เพื่อตอบสนองต่อพลวัตดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จึงได้มุ่งมั่นขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามแนวนโยบาย "เรียนดี มีงานทำ" ของกระทรวงศึกษาธิการ ยกระดับความรู้ สู่โลกผ่านกรอบทิศทางการยุทธศาสตร์สำคัญคือ 8 Agenda พัฒนาอาชีวศึกษา ซึ่งให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบอาชีวศึกษา การพัฒนาทักษะและสมรรถนะวิชาชีพขั้นสูง (Skill Certificate) ไปจนถึงการยกระดับความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายอุตสาหกรรมในระดับสากล

การบูรณาการ 3 กรอบความร่วมมือทางการทูต: รากฐานเชิงนโยบายสู่ระดับสากล

การขับเคลื่อนโครงการการศึกษา ได้รับการรองรับทางกฎหมายและระเบียบการทูตระหว่างประเทศผ่าน 3 กรอบความร่วมมือหลักระหว่างรัฐบาลไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ประกอบด้วย:

1. **บันทึกความตกลงด้านการศึกษาไทย – จีน (พ.ศ. 2555):** กรอบความร่วมมือระดับรัฐบาล (G2G) ที่วางรากฐานการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ ความร่วมมือระหว่างสถาบัน และการฝึกอบรมทักษะเฉพาะทาง โดยมีคณะทำงานร่วม (Joint Working Group) เป็นกลไกกำกับดูแล
2. **กรอบความร่วมมือด้านการเรียนการสอนภาษาจีน ศธ. - CLEC (พ.ศ. 2565):** ข้อตกลงร่วมกับศูนย์แลกเปลี่ยนและส่งเสริมความร่วมมือด้านภาษาจีนระหว่างประเทศ (CLEC) ในการยกระดับมาตรฐานภาษาจีน พัฒนาหลักสูตร มอบทุนการศึกษา และจัดส่งครูอาสาสมัครชาวจีนมาประจำในประเทศไทย
3. **บันทึกความเข้าใจจัดตั้งสถาบันภาษาจีนและการศึกษาอบรมด้านเทคนิคและอาชีวะ สอศ. นโยบาย** สำคัญในการขับเคลื่อนโมเดล "ภาษาจีน + ทักษะอาชีพ" (Chinese + TVET) เพื่อมุ่งเป้ากำลังคนสมรรถนะสูงในกลุ่มอุตสาหกรรมแห่งอนาคตโดยเฉพาะ

4 ยุทธศาสตร์และ 5 เป้าหมายการพัฒนากำลังคน

จากการแปลงกรอบนโยบาย 8 Agenda ของ สอศ. โดยเฉพาะวาระการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ และการสร้างภาคีเครือข่าย ใช้กลยุทธ์ "ความต้องการของตลาดนำการผลิต" (Demand-Driven) เพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนสายอาชีพให้สอดคล้องกับอุปสงค์ของภาคประกอบการเงินที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย ผ่าน 5 เป้าหมายยุทธศาสตร์หลัก

1. การสร้างเครือข่ายระดับภูมิภาค: ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนนักศึกษาไทย-จีน เพื่อพัฒนาสู่การเป็นเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในระดับอาเซียน
2. การบูรณาการภาษาควบคู่ทักษะวิชาชีพขั้นสูง: มุ่งเน้นยกระดับทักษะใน 5 สาขาเทคโนโลยีเป้าหมาย ได้แก่ ยานยนต์ไฟฟ้า (EV), การจัดการโลจิสติกส์ (Logistics), อีคอมเมิร์ซ (E-Commerce), เทคโนโลยีโดรน (Drone) และพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Cell)

3. การสนับสนุนทุนการศึกษาโมเดล 1+2 เปิดโอกาสให้นักศึกษาระดับ ปวส. เรียนภาษาจีนพื้นฐานในไทย 1 ปี และศึกษาต่อด้านวิชาชีพเฉพาะทางในสถาบันชั้นนำที่ประเทศจีนอีก 2 ปี เพื่อรับรองมาตรฐานสมรรถนะสากล
4. การผลิตกำลังคนให้ตรงตามอุปสงค์ของตลาดงาน: มุ่งผลิตและพัฒนาากำลังคนให้มีทักษะและสมรรถนะตรงกับโครงสร้างการจ้างงานของภาคธุรกิจและโรงงานอุตสาหกรรมจีนในประเทศไทย
5. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา: ยกระดับองค์ความรู้ของครูผู้สอนให้เท่าทันต่อการ

กลไกการยกระดับอาชีวศึกษาชายแดนใต้

กลยุทธ์การนำนโยบายลงสู่ภาคปฏิบัติในพื้นที่ชายแดนใต้ สาระสำคัญของ 8 Agenda พัฒนาอาชีวศึกษา มาเป็นกรอบปฏิบัติการที่สอดคล้องกับบริบททางภูมิรัฐศาสตร์และความมั่นคง ผ่านแนวทางสำคัญ 3 ประการ:

1. การกระจายอำนาจสู่ศูนย์ความเป็นเลิศในภูมิภาค (Regional Decentralization): ขานรับนโยบายส่วนกลางในการสร้างสถาบันการศึกษาเฉพาะทาง โดยดึงศักยภาพของวิทยาลัยที่มีความพร้อมในพื้นที่ มาเป็นฐานการเรียนรู้วิทยาการระดับสากลโดยไม่ต้องพึ่งพาศูนย์กลางในส่วนกลาง
2. ยุทธศาสตร์ความมั่นคงผ่านมิติการศึกษา (Security-driven Education): ประสานงานใกล้ชิดกับสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เพื่อใช้โอกาสทางการศึกษาและการมีงานทำในอุตสาหกรรมมูลค่าสูง เป็นเครื่องมือหลักในการลดช่องว่างทางสังคม ทลายกำแพงความเหลื่อมล้ำ และตัดวงจรการว่างงานของเยาวชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. การเชื่อมโยงระบบนิเวศการศึกษากับทุนข้ามชาติ (Global to Local Integration) นโยบายเปิดความร่วมมือระหว่างประเทศของ สอศ. มาสร้างผลประโยชน์โดยตรงให้แก่ชุมชนชายแดนใต้ ผ่านการจับมือกับบริษัทชั้นนำระดับโลกเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูงสู่ท้องถิ่น

เปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงานสมัยใหม่

ภายใต้กรอบนโยบายนี้ ดังนั้นตามคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดย วิทยาลัยเทคนิคยะลา จึงได้ประสานความร่วมมือกับสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ดำเนินกลยุทธ์เชิงรุก ขยายผลแนวนโยบายส่วนกลางลงสู่พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยร่วมมือกับองค์กรชั้นนำจากสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อผลักดันให้วิทยาลัยเทคนิคยะลาก้าวสู่การเป็น “ศูนย์กลางการพัฒนากำลังคนด้านเทคโนโลยียานยนต์ไฟฟ้าและพลังงานทดแทนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” อย่างเป็นทางการ ความร่วมมือในครั้งนี้ถือเป็นรูปแบบ "การทูตเชิงเศรษฐกิจ" (Economic Diplomacy) ที่นำนโยบายการศึกษามาเป็นเครื่องมือเปลี่ยนความท้าทายด้านภูมิรัฐศาสตร์และความมั่นคงในพื้นที่ ให้กลายเป็นโอกาสทางเศรษฐกิจที่คุ้มค่า เพื่อดึงดูดเม็ดเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) เข้าสู่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ของไทย

การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศเฉพาะทางยกระดับทักษะเปลี่ยนโลก

เพื่อส่งเสริมศักยภาพกำลังคนด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่และการลงทุนด้านเทคโนโลยีสะอาด วิทยาลัยเทคนิคยะลาได้ร่วมทุนทางองค์ความรู้และเทคโนโลยีกับภาคเอกชนระดับโลกจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ในการจัดตั้งศูนย์ต้นแบบ

1. ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีพลังงานทดแทน (Huawei Solar Solution Center): ร่วมมือกับ บริษัท Huawei Digital Power ในการถ่ายทอดวิทยาการระบบโซลาร์เซลล์อัจฉริยะ (Smart PV) และการบริหารจัดการพลังงานด้วยระบบดิจิทัล

2. ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยียานยนต์ไฟฟ้า (BYD EV Training Center): ร่วมมือกับ บริษัท BYD ในการถ่ายทอดนวัตกรรมระบบขับเคลื่อนไฟฟ้า เทคโนโลยีแบตเตอรี่ และการซ่อมบำรุงยานยนต์ไฟฟ้าเต็มรูปแบบ

การวางตำแหน่งยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) ให้วิทยาลัยเทคนิคยะลายกระดับสู่การเป็น "ศูนย์กลางภูมิภาคอาเซียนตอนใต้" (Southern ASEAN Hub) เพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว (Green Delta) โดยเปิดขอบเขตการบริการวิชาการ การฝึกอบรม และการทดสอบมาตรฐานสมรรถนะไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซียและอินโดนีเซีย พร้อมสร้างระบบนิเวศที่พึ่งพาตนเองได้ทางการเงิน (Financial Sustainability) จากการจัดเก็บรายได้ผ่านการบริการวิชาการแก่ภาคเอกชน เพื่อนำมาบำรุงรักษาเครื่องมือและครุภัณฑ์เทคโนโลยีให้ทันสมัยอยู่เสมอ

บทสรุป

ความคิดริเริ่มและความพร้อมของวิทยาลัยเทคนิคยะลาในครั้งนี้ คือโมเดลต้นแบบของการนำนโยบายระดับชาติส่วนกลางมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและภูมิรัฐศาสตร์ในพื้นที่ชายแดนได้อย่างลงตัว ความร่วมมือครั้งนี้จึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับ และเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษา เทคโนโลยี และนวัตกรรมระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ความร่วมมือครั้งนี้เน้นเป็นการยกระดับอาชีวศึกษาไทยสู่มาตรฐานสากล พร้อมสร้างกำลังคนคุณภาพสูงที่มีทักษะตรงตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม และรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจยุคใหม่อย่างยั่งยืน